

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL VALGYMO SUTRIKIMŲ GYDYMO PSICHIATRIJOS SPECIALIZUOTAME
STACIONARE IR DIENOS STACIONARE PASLAUGŲ TEIKIMO
SUAUGUSIESIEMS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2010 m. vasario 12 d. Nr. V-119
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. [55-1287](#); 2002, Nr. [123-5512](#)) 9 straipsnio 6 dalimi ir 25 straipsnio 1 dalimi:

1. T v i r t i n u Valgymo sutrikimų gydymo psichiatrijos specializuotame stacionare ir dienos stacionare paslaugų teikimo suaugusiesiems tvarkos aprašą (pridedamas).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2012 m. sausio 1 d.

3. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal administruojamą sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ALGIS ČAPLIKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2010 m. vasario 12 d.
įsakymu Nr. V-119

VALGYMO SUTRIKIMŲ GYDYMO PSICHIATRIJOS SPECIALIZUOTAME STACIONARE IR DIENOS STACIONARE PASLAUGŲ TEIKIMO SUAUGUSIESIEMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valgymo sutrikimų gydymo psichiatrijos specializuotame stacionare ir dienos stacionare paslaugų teikimo suaugusiesiems tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) reglamentuoja licencijuojamą psichiatrijos paslaugų teikimą psichiatrijos specializuotame ir dienos stacionaruose suaugusiesiems pacientams, turintiems valgyimo sutrikimų.

2. Valgymo sutrikimų specializuoto psichiatrinio gydymo (toliau – VSG) paslaugos tikslas – teikti pacientams specializuotas psichiatrinio gydymo paslaugas, siekiant pagerinti gydymo efektyvumą ir kokybę bei užtikrinti gydymo paslaugos tęstinumą stacionare, dienos stacionare ir ambulatoriškai.

3. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Artimieji – paciento tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai, seserys, seneliai, vaikaičiai ir paciento nurodyti asmenys, kuriems teikti informaciją yra gautas rašytinis paciento sutikimas.

Intensyvi psichiatrinė slauga – nuolatinis individualus paciento stebėjimas ir slaugymas, kurį atlieka psichikos sveikatos slaugytojas.

Motyvacinė psichoterapija – tai mokslinė psichologinės motyvacijos teorija paremtas gydytojo psichiatro, psichoterapeuto, psichologo bendravimas su pacientu, siekiant padidinti paciento sąmoningumą, motyvaciją gydytis bei palaikyti savo sveikatą.

Psichoedukacija – pacientų mokymas apie ligą bei sveikatą, remiantis mokslinėmis medicinos ir psichologijos teorijomis, siekiant, kad pacientas geriau įsisąmonintų savo būklę, bei pagerinti bendradarbiavimą gydymo procese.

Psichologinis konsultavimas – tai medicinos psichologo teikiama pagalba pacientams, skirta padėti jiems suprasti ir išmokti spręsti asmenines arba tarpasmenines su psichologine savijauta ir elgesiu susijusias problemas.

Šeimos (artimųjų) konsultavimas – specialistų komandos narių darbas su paciento artimaisiais ir (ar) atstovu, jų informavimas apie ligos ypatumus, gydymo taktiką, bendravimo su ligoniu ypatumus.

VSG dienos stacionaras (toliau – dienos stacionaras) – tai asmens sveikatos priežiūros įstaiga, turinti licenciją antrinio lygio stacionarinėms psichiatrijos paslaugoms teikti ribotą laiką dienos metu.

VSG stacionaras – tai asmens sveikatos priežiūros įstaiga, turinti licenciją antrinio lygio stacionarinėms psichiatrijos paslaugoms teikti, kur pacientai stebimi ir gydomi visą parą.

4. Kitos apraše vartojamos sąvokos atitinka kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. VSG PASLAUGŲ TEIKIMO SUAUGUSIESIEMS TVARKA

5. VSG stacionaro paslauga turi būti teikiama specialiai tam skirtose ir pritaikytose patalpose. Šiose patalpose palatos turi būti įrengtos taip, kad būtų galima nuolat stebėti pacientą. Tualetai ir vonios kambariai turi būti įrengti ne palatose, o bendro naudojimo erdvėje, rakinami iš išorės, kad medicinos personalas galėtų nuolat stebėti pacientą. Maitinimo patalpa įrengiama su virtuvėle, šaldytuvu, sudarant galimybę pacientams patiems

pasigaminti užkandžių. Turi būti atskira skyriaus pacientų poilsio ir laisvalaikio patalpa su bendru televizoriumi ir galimybe naudotis internetu. Skyriaus durys turi būti rakinamos. Kineziterapijos kabinete, skirtame kūno vaizdo užsiėmimams, turi būti įrengta veidrodžių sienelė su slankiojančia uždanga. Apžiūrų kabinete turi būti kušetė, svarstyklės, išmatuojančios kūno svorį bei sudėtį, apskaičiuojančios kūno masės indeksą (KMI), bazinę medžiagų apykaitą.

6. VSG stacionaro paslaugos teikiamos specializuotame valgymo sutrikimų gydymo skyriuje. VSG paslaugas teikia specialistų komanda. Gydytojo psichiatro ir psichikos sveikatos slaugytojo darbą skyriuje visą parą užtikrina VSG paslaugas teikianti psichikos sveikatos priežiūros įstaiga. VSG stacionaro paslaugų teikimo suaugusiesiems reikalavimai nustatyti 1 priede.

7. Dienos stacionaro paslaugos teikiamos specializuotame valgymo sutrikimų dienos stacionaro skyriuje (poskyryje), įkurtame prie stacionarinio valgymo sutrikimų skyriaus. Paslaugas teikia specialistų komanda. Pacientai į dienos stacionarą ateina ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę, priklausomai nuo paciento sveikatos būklės, ligos simptomų sunkumo ir reikalingų gydymo priemonių, ir jame praleidžia ne mažiau kaip 4 valandas per dieną. Paslaugos teikimo trukmė neviršija 30 dienų per 3 mėnesius. Į dienos stacionarą pacientai gali būti siunčiami iš VSG stacionaro ar ambulatorinės grandies. Dienos stacionaro paslaugų teikimo suaugusiesiems reikalavimai nustatyti 2 priede.

8. VSG paslaugos teikiamos valgymo sutrikimais sergantiems pacientams, esant visoms šioms sąlygoms:

8.1. Pacientui nustatytas šio įsakymo 1 ir 2 priede nurodytas psichikos sutrikimas.

8.2. Pacientas sutinka gauti paslaugą.

8.3. Sprendimą dėl VSG paslaugos teikimo pacientui priima tik gydytojas psichiatras, teikiantis VSG paslaugas.

8.4. VSG paslaugas teikiančio gydytojo psichiatro konsultacijai pacientą nukreipia gydytojas psichiatras, šeimos gydytojas ir kitų profesinių kvalifikacijų gydytojai.

9. VSG paslaugą teikia psichikos sveikatos priežiūros specialistai: gydytojas psichiatras – specialistų komandos koordinatorius, psichoterapeutas, medicinos psichologas, dietologas, socialinis darbuotojas, psichikos sveikatos slaugytojas. Į specialistų komandą gali būti įtraukiamas vidaus ligų gydytojas, medicininės, psichologinės, psichosocialinės reabilitacijos specialistai, kineziterapeutas arba ergoterapeutas. Kiti specialistai kviečiami konsultuoti pagal poreikį.

10. Kiekvienam pacientui specialistų komanda sudaro individualų gydymo ir slaugos planą.

11. Ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę vyksta specialistų komandos susirinkimai, kurių metu aptariama ir vertinama gydomų pacientų klinikinė būklė, gydymo rezultatai ir tolesnė taktika.

12. Gydytojas psichiatras VSG stacionare psichikos būklę įvertina ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę, o esant reikalui dažniau. Psichikos sveikatos slaugytojas, kuriam priskiriama 5–10 pacientų, užtikrina intensyvią psichiatrinę slaugą, su pacientu aktyviai palaiko kontaktą, stebi paciento būklę ir jo poreikius, tai aptaria su gydytoju ir kitais specialistų komandos nariais, koordinuoja kitų specialistų konsultacijas bei stebi paslaugos teikimo eigą. Kitų specialistų konsultacijas gydytojas psichiatras skiria pagal poreikį. Medicinos psichologas konsultuoja individualiai, o pagal poreikį atlieka ir psichologinį ištyrimą. Psichoterapeutas vykdo individualią ir (ar) grupinę psichoterapiją, kuri teikiama kiekvienam pacientui. Socialinis darbuotojas ištiria bei sprendžia socialines problemas, turinčias įtakos paciento psichikos būsenai. Dietologas kiekvienam pacientui skiria individualią mitybą.

13. Suderinus su pacientu, į paciento gydymo procesą ir savipagalbos grupių organizavimą pagal galimybes aktyviai įtraukiami paciento artimieji ir (ar) atstovas.

14. Specialistų komanda aktyviai bendradarbiauja su psichikos sveikatos centrų

specialistais ir kitomis sveikatos priežiūros įstaigomis, šeimos gydytojais, kitomis sveikatos priežiūros įstaigomis bei institucijomis ir organizacijomis, teikiančiomis pagalbą žmonėms, turintiems psichikos sutrikimų, siekdama organizuoti ir taikyti intensyvias ir efektyvias prevencijos, gydymo ir psichosocialinės reabilitacijos priemones.

**VALGYMO SUTRIKIMŲ GYDYMO PSICHIATRIJOS SPECIALIZUOTAME
 STACIONARE PASLAUGŲ TEIKIMO SUAUGUSIESIEMS REIKALAVIMAI**

<i>TLK kodas</i>	<i>Ligos pavadinimas</i>	<i>Papildomi duomenys (ligos stadija, funkcinė klasė, paūmėjimas, komplikacijos)</i>	Diagnostikos priemonės	<i>Gydymo metodai</i>
F50.0– F50.8	Valgymo sutrikimai	<p>1. Pakitusi būklė, dėl kurios neįmanoma gydytis ambulatoriškai ar dienos stacionare.</p> <p>2. Nėra skubios medicinos pagalbos indikacijų dėl somatinės būklės ar somatinė būklė stabili.</p> <p>3. Pakitusi būklė, dėl kurios sutrinka paciento socialinė adaptacija.</p> <p>4. Lydinčios ligos – vidutinio sunkumo depresija, nerimo, adaptacijos sutrikimas ar asmenybės sutrikimai.</p> <p>5. Neefektyvus ambulatorinis gydymas.</p> <p>6. Ambulatorinis gydymas negalimas dėl ligonio gyvenimo sąlygų, dėl kurių negalimas adekvatus gydymas namuose (gyvena vienas be adekvačios pagalbos, nepalanki šeimyninė aplinka ir tarpasmeniniai konfliktai,</p>	<p>Kompleksinė klinikinė psichiatrinė diagnostika (psichiatrinė anamnezė, klinikinis psichikos būsenos įvertinimas, remiantis stebėjimu ištisa para, reikiami laboratoriniai ir instrumentiniai tyrimai). Diagnostikos priemonės: kūno svorio bei sudėties matavimas, KMI ir bazinės medžiagų apykaitos apskaičiavimai svarstyklėmis; EKG; AKS; bendras kraujo; bendras šlapimo tyrimas; gliukozės kiekio kraujyje, šlapalo, kreatinino, bendro baltymo, kepenų rodiklių (ALT, AST, bilirubinas) tyrimas, serumo amilazė, ?-amilazė; elektrolitai (kalis, natris, bikarbonatai, chloras, fosfatai, magnis, kalcis), cholesterolis; mažojo dubens echoskopija. Kiti tyrimai esant poreikiui – osteopenijos, osteoporozės nustatymas – DEXO; aldosterono, fosforo koncentracijos nustatymas; LH, FSH, estradiolio ar testosterono nustatymas (po pubertato); LT4, T3, TSH; kraujo</p>	<p>1. Psichofarmakoterapija.</p> <p>2. Psichoterapija (individuali ir (ar) grupinė).</p> <p>3. Motyvacinė psichoterapija.</p> <p>4. Psichoedukacija.</p> <p>5. Prižiūrimas valgymas.</p> <p>6. Dietologo skiriamas maitinimas.</p> <p>7. Šeimos (artimųjų) konsultavimas.</p> <p>8. Kineziterapija, relaksacija, kūno vaizdo užsiėmimai, meno terapija, filmų terapija.</p> <p>9. Psichosocialinė pagalba.</p> <p>10. Psichiatrinė reabilitacija (dienos užimtumo plano sudarymas ir vykdymas, kasdieninių, socialinių įgūdžių ugdymas).</p>

<i>TLK kodas</i>	<i>Ligos pavadinimas</i>	<i>Papildomi duomenys (ligos stadija, funkcinė klasė, paūmėjimas, komplikacijos)</i>	Diagnostikos priemonės	<i>Gydymo metodai</i>
		<p>gyvenamoji vieta apriboja galimybę gydytis ambulatoriškai ar dienos stacionare).</p> <p>7. Pacientas nesugeba adekvačiai maitintis ir palaikyti svorio.</p> <p>8. Kitos aplinkybės: kompulsyvaus pobūdžio sportavimas, laisvinamųjų vaistų ar diuretikų vartojimas, intensyvus vėmimas, staigus svorio kritimas.</p>	išmatose nustatymas, fenolftaleino išmatose nustatymas; EEG; KT; oftalmoskopija ir akies dugno tyrimas bei perimetrija.	

Valgymo sutrikimų gydymo psichiatrijos
 specializuotame stacionare ir dienos
 stacionare paslaugų teikimo
 suaugusiesiems tvarkos aprašo
 2 priedas

**VALGYMO SUTRIKIMŲ GYDYMO DIENOS STACIONARE PASLAUGŲ
 TEIKIMO SUAUGUSIESIEMS REIKALAVIMAI**

<i>TLK kodas</i>	<i>Ligos pavadinimas</i>	<i>Papildomi duomenys (ligos stadija, funkcinė klasė, paūmėjimas, komplikacijos)</i>	<i>Diagnostikos priemonės</i>	<i>Gydymo metodai</i>
F50.0 – F50.9	Valgymo sutrikimai	<p>1. Pakitusi būklė, dėl kurios neįmanoma gydytis ambulatoriškai, sutrikusi asmens socialinė adaptacija arba negalima stacionarinio gydymo iš karto pakeisti ambulatoriniu.</p> <p>2. Gretutinė F 60–69 skyriaus arba Z skyriaus diagnozė pagal TLK-10.</p> <p>3. Tolesnis gydymo etapas po valgymo sutrikimų gydymo psichiatrijos specializuotame stacionare.</p> <p>4. Yra saugi socialinė aplinka ar (ir) artimųjų palaikymas.</p> <p>5. Nesėkmingas gydymas ambulatoriškai.</p>	<p>1. Pakitusios psichologinės bei socialinės būsenos klinikinis įvertinimas, asmenybės sutrikimo įvertinimas, paremtas papildomais duomenimis, reikalingais pakartotiniais psichologiniais tyrimais, asmenybinės ir psichoterapinės diagnozių nustatymas.</p> <p>2. Pakitusios psichikos būsenos klinikinis įvertinimas, paremtas papildomais duomenimis, reikalingais pakartotiniais psichologiniais bei laboratoriniais tyrimais.</p>	<p>Psichoterapija (individuali ir grupinė), psichofarmakoterapija, motyvacinė psichoterapija, psichologinis konsultavimas, psichoedukacija, psichosocialinė reabilitacija (dienos užimtumo plano sudarymas ir vykdymas, kasdieninių, socialinių įgūdžių ugdymas, mitybos planavimas, prižiūrimas valgymas, meno terapija, filmų terapija). Kineziterapija, relaksacija, kūno vaizdo užsiėmimai, dietologo skiriama mityba, šeimos (artimųjų) konsultavimas.</p>

PASTABA: diagnostikos priemonės, gydymo metodai ir reikalingų specialistų konsultacijos parenkamos individualiai, atsižvelgiant į paciento būklę ir poreikius.